

”Den rigtige avl”

af Kent Kristensen

Alle vores retrievere og spaniels af rene jagttyper stammer direkte eller indirekte fra engelske hunde. Hunde som siden 70'erne har været importeret til stor glæde for danske jægere og hundefolk, og vi har beundret og set op til de engelske opdrættere og trænere af disse fantastiske hunde. Hundene har i vid udstrækning aldrig fejlet noget, hverken i England eller nogle af de lande, de er blevet eksporteret til. En af Englands mest kendte og succesrige opdrættere og træner, Ian Openshaw, som nok har solgt flere hunde til Danmark end nogen anden, har engang udtalt om Skandinavien: ”Først stod de i kø i mange år for at købe vores hunde, og nu kommer de tilbage og fortæller os, hvordan vi skal avle vores hunde.” Artiklen her ser på, hvad der er sund fornuft, og hvad der er en uheldig tendens, som breder sig uhæmmet.

Mål med avlen

Som opdrættere kan man have mange planer og hensigter med sin avl, og ideer om i hvilken retning man gerne vil præge avlen. Nogle finder det vigtigst at fokusere på udseende, andre på egenskaber, og der er sikkert lige så mange meninger om, hvad der er det mest rigtige, som der er opdrættere. Fælles for dem alle er forhåbentlig, at de i følge deres egen overbevisning laver den ”rigtige avl” i forhold til, hvad racen har brug for. Egenskaber som vigtigste kriterie for god avl, finder vi jo selvfølgelig hos dem, som har et behov for at have og bruge hundene til et brugsmæssigt formål. Det er inden for spaniels typisk jagt- og markprøvehunde, men kunne

også være hunde til tjeneste hos politiet eller SKAT.

En god jagt- og markprøve hund har selvfølgelig et stort jagtligt potentiale. Den jager hårdt i alle terræner. Den er en effektiv apportør på markeringer og på anskudt vildt. Den har vandpassion. Den har et temperament og væsen, der gør, at den kan trænes til at jage for sin fører. Og sidst, men absolut ikke mindst, så er den sund og rask. En stærk hund, som kan holde til det fysiske arbejde, der skal udføres.

Og her skilles vandene så lidt. Begge "lejr" er jo helt enige om, at hundene skal være sunde. Men den ene lejr er kun enig i, at de er det, hvis de er testede sunde. Og det, at hunden, hundens mor, mormor osv. har jaget hele dens liv, er ikke nok. De skal testes af en dyrlæge. De skal røntgenfotograferes. Der skal tages blodprøver, og der skal sendes prøver til alverdens udenlandske laboratorier, og de skal gen-testes for alle de sygdomme, der nu er fundet gener for. Også sygdomme, som vi aldrig har haft en hund, der har lidt af.

Sund fornuft?

Når en opdrætter skal afsætte sine hvalpe, eller når vedkommende vil sælge parringer, er der som beskrevet mange strenge at spille på. Man kan have mange forskellige fokus i forbindelse med dette.

Det første og helt essentielle, når man vurderer en jagthund, må naturligvis være, om den er sund og rask og har en fysik, der gør den i stand til at udføre den opgave, den er tiltænkt.

Umiddelbart nok noget man som udgangspunkt tager for givet.

Og det er godt det samme, for det siger jo rigtig meget om sundhedstilstanden af vores jagthunde. Der er racer af jagthunde, som har skavanker, nogle mere væsentlige end andre. De, som har de værste, er typisk hunde, der har haft et "dual" brug. Altså hunde, som har været udstillet, og hvor dette har været lige så væsentligt som brugen på jagt for opdrætter.

Der er flere og flere, som vælger at fokusere på sundhedsstatus af deres hund. Og det er naturligvis godt, at folk er bevidste om at ville lave sunde brugshunde. Det, at den er bevist sund, er jo noget, som tiltaler alle. Vores jagthunde bliver jo en del af familien, som vi holder af, og som vi nødtigt vil miste til sygdom.

At man får en sund hvalp, er et helt naturligt kernefokus for en hvalpekøber.

Men hvor fra kommer denne enorme lyst til at undersøge for den ene og anden sygdom, som nærmest aldrig forekommer alligevel? Drejer det sig virkelig om at screene for sygdomme, der er et problem for racen? Måske er det for at være med på "det nye"? Eller kunne det være for at sælge noget, de andre ikke har? For at sælge en vare, som er testet sund?

Nu er der i langt over 100 år avlet fremragende arbejdshunde, som har kunnet arbejde en fuld dag. Endda uden alle disse test. Så selvom det virker som en bølge af nyt, hvor det drejer sig om at "være med på beatet", er det faktisk slet ikke tilfældet. For man har jo altid avlet på sunde og raske hunde, ellers kunne man jo ikke bruge dem til det, som det hele drejer sig om.

Man kan genteste for alt andet end jagtegenskaberne

Der findes efterhånden rigtig mange undersøgelser, en avlshund kan blive underlagt. At røntgenfotografere dem for HD, AD og OCD på skuldrene. Øjenlysninger, og så selvfølgelig de rigtig mange lidelser, der gen testes for. EIC, CNM, SD2, PRA, AMS og så videre og så videre. En skam, man ikke har fundet genet for at tage fod op af en løber...

En hund kan naturligvis være fremragende som jagthund og samtidig have gennemgået en masse gen tests.

Heldigvis er det jo mere reglen end undtagelsen. For som regel er en hund i værste tilfælde bærer af disse typisk recessive sygdomme. Og det er her, faren opstår. En bærer er fuldstændig sund og rask, og en sådan hund med bedre egenskaber end den, som er testet fri for lidelsen/sygdommen, bør til hver en tid benyttes i avlen frem for den middelmådige frie. Det er bare ikke det, der sker. Man bruger den frie, "så er vi sikre", synes folk at tænke. Også selvom man måske er bevidst om, at det ikke er den med de bedste jagtlige egenskaber.

Der er jo helt klare eksempler på, at hvis der havde været tests for 50 år siden, så var nogle af verdens bedste og bedst avlende retrievere aldrig blevet født. FTCH Aughacasla Sam f.eks. var aldrig blevet brugt så massivt i avlen,

From the sample described above the following DNA-profile was provided:

AHT 121:	96/104	INU 005:	124/132
AHT 137:	137/151	INU 030:	144/144
AHTH 130:	117/133	INU 055:	210/210
AHTH 171:	219/233	REN 105 L 03:	235/241
AHTH 260:	240/246	REN 162 C 04:	202/208
AHTK 211:	89/93	REN 169 D 01:	212/212
AHTK 253:	292/292	REN 169 O 18:	162/162
CXX 279:	120/130	REN 247 M 23:	268/268
FH 2054:	156/160	REN 54 P 11:	226/228
FH 2848:	240/240	REN 64 E 19:	145/153
INRA 21:	99/105		

The test result is only valid for the submitted sample material. The nomenclature has been based on the results from the 2006 ISAG Dog Comparison Test.

Bad Kissingen, 12.05.2017

Fr. Dr. Melanie Emmerth
Abt. Molekularbiologie

LABOKLIN

LABOR FÜR KLINISCHE DIAGNOSTIK GMBH & CO. KG
Steubenstr. 4 • 97688 Bad Kissingen
Tel. (09 71) 7 20 20 • Fax (09 71) 6 65 45

Nur gültig mit Originalsiegel
Only valid with original seal.

Steubenstraße 4 • 97688 Bad Kissingen • Tel.: 09 71/7 20 20 • Fax: 09 71/6 65 45 • e-Mail: info@laboklin.com • USt-ID DE205697824
Geschäftsführender Gesellschafter: LABOKLIN Verwaltungs-GmbH • RG: Schweinfurt HPA 3631

Die Verantwortung für Probenentnahme und -identität liegt beim Einsender. Gewährleistungsverpflichtungen können nicht übernommen werden. Schadensersatzverpflichtungen sind, soweit gesetzlich zulässig, auf den Rechnungswert der durchgeführten Untersuchung/en beschränkt.
The liability for sampling procedure and proof of identity lies with the sender. Warranty claims are not accepted. Damage claims are restricted to the amount of the invoice.

som han blev, hvis man vidste, hvad man ved i dag. Og han har jo beviseligt avlet nogle meget væsentlige hunde både for Danmark og England. For eksempel det berømte Millbuiers kuld med tre FTCH, desuden FTCH Tasco Rouble of Bedgebrook, FTCH Craighorn Bracken osv.

Så selvom det kan virke som det rigtige, fordi det er helt essentielt at avle og have sunde hunde, som er klar til en fuld dags arbejde, kan man risikere, at den eneste tjeneste, vi gør hundene som brugsrace, er en bjørnetjeneste.

Hvad er fup og fakta?

Der kan aldrig herske tvivl om, at vi som opdrættere skal have fokus på sundhed af vores respektive racer af jagthunde. Og heller ikke om, at det er et klart prioritets område. Selvfølgelig, fristes man til at sige. For vi kan ikke bruge de egenskaber, vi prøver at forbedre gennem avlen af jagthunde, hvis de er syge. Men lad os ikke lade forskellige bio-laboratorier opfinde problemer for vores hunde, som reelt ikke er der. Lad os ikke falde i den grøft, som sorterer uovertrufne egenskaber fra for at "være på den sikre side". Det er sund fornuft.

Der er som sagt rigtig mange måder at angribe det at avle en god jagthund på. Og selv indenfor de, som har samme primær fokus, er der delte meninger. Hvad skal vægtes højest? Og skal der benyttes den ene type avl frem for den anden? Med type mener jeg indavl, linje avl eller udavl. Nogle mener, at linjeavl er ødelæggende for avlen, og at vores spaniels er syge. Eller at de lige om lidt bliver syge, fordi avlen er for tæt. Hvis vi ser historisk på det, der er sket med vores cockere, så kan det jo ses sort på hvidt, at det gør de ikke. Eller skulle jeg sige det, gjorde de i hvert fald ikke af den tætheds grad, de er avlet i nu. Den ene efter den anden top hund med indavlskoefficienter (COI) langt over 20 avler den ene tophund efter den anden, som er fantastiske jagthunde, som kan jage og have et praktisk brug i mere end 10 år. Når de kan det, må man med rette sige, at hunden var sund og med yderst godt helbred.

Hvordan bliver man ekspert, uden viden og erfaring?

Det er så "billigt" at gøre sig til ekspert på noget som avl. Fordi der er jo ikke en facit liste. Der er ikke noget, som bare er givet. Og netop derfor er det nemt og fuldstændig uden risiko for at blive hængt op på sine udsagn. Måske er det også derfor, at nogle, med antageligt meget begrænset erfaring og reel indsigt i avl, oversvømmer diverse medier med deres klogskab. Jeg har sågar set novicer, der stadig har deres første hvalpekuld til gode, belære opdrættere, der har sat kursen for verdens bedste cockere, om, at deres avl er forkert!

Behovet for at belære andre, og for at råbe højest, stiger og stiger. Og det kan jo ende i et problem, hvis det er folk med for lille indsigt og reel viden og erfaring med avl, der ender som de meningsdannende.

På Facebook kan intet slås op, uden at ti eksperter i givne emner har kommenteret og gerne haglet og rakket ned på stakkels vedkommende, som måske var glad og stolt over den bedrift, opslaget nu drejede sig om. Måske skulle man i stedet bruge alt det krudt på at fordybe sig mere i den plan, man selv havde lagt for sin avl.

Hav en tro på noget, forfølg den ideologi, og se så, om det lykkes. Om man måler sin succes på glade hvalpekøbere, gode jagthunde, rene gentester eller pokaler på hylden, er jo op til den enkelte. Men behovet for at rakke ned og fortælle, at "det, jeg gør, er mere rigtigt end det, du gør" kunne man godt skrue lidt ned for.

Hvad enten man fokuserer på en lav COI, gen testede frie forældre, gode jagtegenskaber eller alt sammen på en gang. Så lad de med ens fokus trække på samme hammel. Og lad os hjælpes ad med at styrke racen i den retning, vi mener er rigtig. Og selvom der kan være forskellige vinkler at betragte avlen på, kan der vel ikke spores uenighed om, at det er jagthunde, det drejer sig om.

Foto: Fieldsportschannel